

	ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) Освітньо-професійна програма: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії Семестр 1 Кількість кредитів: 3 кредити, 90 годин, з яких (очна форма навчання) лекцій – 16, практичних – 14, самостійна робота студентів – 60 год. (заочна форма навчання) 6 годин – лекції, 4 години – практичні, 80 годин – самостійна робота Мова викладання: українська Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 32, щотижнево за розкладом
---	---

СИЛАБУС

Викладач:	Побле Дмитро Костянтинович, старший викладач
Кафедра:	Міжнародних відносин
Контактна інформація:	dmitrypoble@ukr.net

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через вказаний Е-mail та очні зустрічі на консультаціях.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Предметом курсу «Дипломатична та консульська служба» є різновидність державної служби, покликаної захищати за кордоном права та інтереси України, юридичних осіб і громадян України, сприяти розвитку відносин з іншими державами, розширенню економічних, торговельних, науково-технічних, гуманітарних, культурних, спортивних зв'язків і туризму.

Мета курсу: ознайомити здобувачів із засадами, принципами і структурою консульської служби, досвідом провідних країн світу в роботі зазначених підрозділів системи міжнародного спілкування.

Завдання дисципліни: полягають у формуванні у студентів практичних навичок і вмінь розв'язання політико-управлінських, організаційно-правових, інформаційно-аналітичних, кадрових та інших завдань у межах професійного забезпечення діяльності органів державної влади у реалізації зовнішньополітичних інтересів держави; вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду організації і функціонування консульської служби, адаптації кращого світового досвіду до умов сучасної України; формування професійних якостей консульського службовця з урахуванням світового розвитку і функціонування консульської служби у своїй країні та за кордоном.

Знати природу та механізми міжнародних комунікацій; розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності

Пререквізити: Для успішного осягнення курсу здобувач має мати знання з предметної галузі історії України, Всесвітньої історії, політології тощо.

Постреквізити: Освітні компоненти, обов'язкові для вивчення в межах ОП здобувача.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Результати навчання	Завдання
Тема 1. Історичні основи формування дипломатичних та консульських інститутів	Визначення терміну «дипломатія», місця консульської служби в системі дипломатичних установ. Розвиток консульської і дипломатичної служби в Давній Греції. Формування професійної дипломатії в Візантії. Консульська та дипломатична служба у Середні віки. Купецькі колонії Генуї, Флоренції і Венеції та Сході як головний чинник розвитку відносин Схід-Захід, зростання місця консульського інституту у міждержавній політиці. 1815 – Віденський Конгрес, остаточне оформлення дипломатії у форму державної служби. 4 категорії представників.	Питання, реферативні роботи
Тема 2. Нормативно-правова основа функціонування консульської справи	Консульське право як теоретична структура роботи консульської служби. Джерела консульського права: Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р, Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р., а також Консульський Устав України, рішення ГА ООН, Міжнародного Суду, а також двосторонні міждержавні угоди. Роль внутрішнього права держав у розвитку консульської справи. Види консулів і консульських установ. Консульські функції: загальні, адміністративні, нотаріальні, інформаційні, функції в сфері торгівлі і судноплавства. Роль консула у захисті громадян своєї держави, консульська легалізація. Припинення роботи консула: варіанти і можливості. Консульські привілеї і імунітети	Питання, реферативні роботи
Тема 3. Державні органи зовнішніх зносин	Центральні і закордонні органи зовнішніх зносин. Центральні органи загальнополітичного керівництва: головний законодавчий орган, голова держави, міністерство закордонних справ. Права і функції згідно з Конституцією України. спеціалізовані органи: МЗС України - головні завдання і роль у формуванні зовнішньої політики держави. Структура МЗС України: регіональні, функціональні і адміністративно – технічні управління. Керівник МЗС і його функції. Закордонні органи зовнішніх зносин: постійні – представництва держави за кордоном, які професійно представляють інтереси держави на постійних засадах. тимчасові – делегації, а також окремі представники або наглядачі держави на різноманітних конференціях, з'їздах, у складі делегацій. Спроможність державних органів влади успішно протистояти викликам міжнародної безпеки та впроваджувати сучасні методи та технології для виконання своїх функцій у сфері зовнішніх зносин.	Питання, реферативні роботи
Тема 4. Постійні (дипломатичні) представництва України за кордоном	Дипломатичні представництва України. Структура та функції дипломатичних представництв. Роль дипломатичного корпусу у налагодженні відносин між представниками різних держав. Поняття дипломатичного рангу. Різниця між класом і рангом. Дипломатичні ранги згідно Указу Президента України «Щодо положення про дипломатичну службу в Україні» від 16 липня 1993 р.	Питання, реферативні роботи

	Встановлення дипломатичних відносин: де-юре, де-факто (“ad hoc”), умови і характеристики кожного. Порядок відкриття дипломатичних представництв: агреман та вірча грамота. Випадки закриття представництв. Головні функції дипломатичних представництв. Особливості функціонування українських консульських установ за кордоном для просування національних інтересів на міжнародній арені. Дипломатичні привілеї і імунітети	
Тема 5. Дипломатичні контакти і основні види дипломатичного листування	Одне з найголовніших завдань дипломата – вивчення та аналіз суспільно-політичного життя країни перебування та повідомлення при них уряду своєї держави. Бесіда – один з найважливіших джерел інформації для дипломата, а також метод пояснення політики свого уряду. Види та прийоми ведення дипломатичної бесіди. Прес-брифінги, прес- конференції як засоби інформаційно-пояснювальної роботи дипломата. Записка, політ лист, огляд преси, коротка інформація – визначення та пояснення кожного з виду робіт. Основні види дипломатичної переписки: нота, лист, меморандум. Зразки оформлення вербальної та особистої ноти. Нові форми дипломатичного листування: особисті послання, заяви уряду. Впровадження нових форм дипломатичного листування: особистих послань, заяв уряду з метою сприяння вирішення проблем міжнародних відносин та роз’яснення зовнішньої політики	Питання, реферативні роботи
Тема 6. Представництво МЗС в Одесі	Історія створення представництва МЗС в Одесі. Головні функції та структура Представництва. Консульська робота Представництва. Роль представництв МЗС у забезпеченні функціонування загальної структури зовнішньополітичних установ. Аналіз документів представництва як зразків оформлення дипломатичної та консульської документації	Питання, реферативні роботи
Тема 7. Спеціальні місії і торгові представництва в сучасній міжнародній практиці	Спеціальні місії як форма дипломатії – визначення (Конвенція про спеціальні місії 1969 р). Історичний аспект розвитку спеціальних місій. Відміна від постійних дипломатичних представництв – конкретно-цільовий характер. Склад спеціальних місій, процедура направлення, початок діяльності, припинення місії. Привілеї і імунітети спеціальної місії	Питання, реферативні роботи
Тема 8. Дипломатичний протокол, його роль в міжнародному спілкуванні	Дипломатичний протокол: сутність і значення. Історія становлення дипломатичного протоколу. Кодифікація протокольних норм у міжнародно-правових актах. Види дипломатичних прийомів. Проведення прийому та основні елементи міжнародного дипломатичного етикету	Питання, реферативні роботи
Тема 9. Міжнародні переговори як засіб дипломатії	Зростання ролі міжнародних переговорів на сучасному етапі. Наукові підходи до вивчення переговорів, методи їх проведення. Типологія, структура і функції міжнародних переговорів. Етапи проведення переговорів. Завершальні документи переговорів. Підходи до ведення переговорів, їх тактика. Особливості національних переговорних стилів	Питання, реферативні роботи

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Загурська-Антонюк В.Ф. Міжнародна безпека у контексті глобалізації сучасного світу. *Державний університет “Житомирська політехніка”*. Серія : Державне управління. Інвестиції : практика та досвід, № 13-14/2020. С.103-109.
2. Копанчук О.Є. Гносеологічні аспекти становлення національних інтересів у сфері міжнародних відносин. *Національний університет цивільного захисту України*. Вчені записки ТНУ імені В.Т.Вернадського. Серія : Державне управління. Том 31 (10) №2, 2020. С. 218-222.
3. Кубко В.П. Система стратегічних комунікацій у міжнародних відносинах. *Національний університет “Одеська політехніка”*. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції “Актуальні проблеми міжнародних відносин”, м. Дніпро, 17-18 листопада 2023 р. С.56-58.
4. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Дипломатична та консульська служба : навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2022. 178 с.
5. Побле Д. К. Труднощі на шляху європеїзації державної служби України. *Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів: Матеріали VIII щорічної науково-практичної конференції, 19 грудня 2019 р.* / за заг. ред. М. М. Іжі, В. М. Кривцової. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. С. 193-198.
6. Побле Д.К. & Терещенко А. Geopolitische Positionierung der Ukraine in der aktuellen Phase / Геополітичне положення України на сучасному етапі [німецькою мовою]. Науковий журнал «Сучасні технології та інноваційні технології», випуск № 31, частина 4, лютий 2024 р. С. 82-89. [Німецькою мовою], URL: <https://www.moderntechno.de/index.php/meit/issue/view/meit31-04/meit31-04>
7. Побле Д.К. Регіональні кризи в Європі та на близькому сході: сепаратизм, міграції, проксі-війни та інформаційні війни. Брусиловська О.І. Коваль І.М. Глобальні, регіональні та локальні чинники формування сучасної системи міжнародних відносин. Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. Одеса : ОНУ, 2023. С. 72-111.
8. Побле Д.К., Каневський М. (2024). Machttransit im Tschad unter grenzüberschreitenden Umfeld / Транзит влади у Чаді у транскордонному оточенні [німецькою мовою]. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Науково-технологічна революція XXI сторіччя», 20 квітня 2024 року, № 32, Карлсруе, Німеччина*. С. 103-107. URL: <https://www.proconference.org/index.php/gec/issue/view/gec32-00/gec32-00>
9. Про Консульський статут України : Указ Президента України від 2 квітня 1994 р. №127/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94#Text> (дата звернення 01.02.2023).
10. Сагайдак О. П. Дипломатичний протокол та етикет : підручник. Київ: Знання, 2017. 326 с.
11. Турчин Я.Б., Дорош Л.О., Івасечко О.Я. Дипломатична та консульська служба : підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 332 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – залік

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Тема 1. Історичні основи формування дипломатичних та консульських інститутів	0 – 5 (опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 2. Нормативно-правова основа функціонування консульської справи	0 –5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 3. Державні органи зовнішніх зносин	0 – 10 (Реферативна робота, опитування)	0 – 10
Тема 4. Постійні (дипломатичні)	0 – 10 (Реферативна робота,	0 – 10

представництва України за кордоном	опитування, участь у дискусії)	
Тема 5. Дипломатичні контакти і основні види дипломатичного листування	0 – 10 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 6. Представництво МЗС в Одесі	0 – 10 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 7. Спеціальні місії і торгові представництва в сучасній міжнародній практиці	0 – 10 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 8. Дипломатичний протокол, його роль в міжнародному спілкуванні	0 – 10 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 9. Міжнародні переговори як засіб дипломатії	0 – 10 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
	Всього за практичні заняття	80
	Індивідуальне завдання*	20
	Всього	100

*** Індивідуальне навчально-дослідне завдання – Обрана із запропонованої тематики проблема, описана та пояснена здобувачем під керівництвом викладача.**

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.